

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnapon.

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt — 8 korona, félévre 2 frt — 4 korona,
negyedévre 1 frt — 2 korona.

Egyes szám ára 10 kr. — 20 fillér.

Felolva szerkesztő:

WITTINGER ANTA L.

Kiadó és laptulajdonos:

FEIGL GYULA.

Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadótulajdonoshoz, Feigl Gyula nyomdászhoz (városkor 81) intézendők. Nyilttér sora 40 fr. — Hirdetések nagyság szerinti.

Turistáink.

A turisták működése mindig a szabad természettel tart lépést. Ha ez elhal, lassan visszavonul a turistaság is; de nem azért, hogy semmittevésbe merüljön, hanem, hogy a majdan bekövetkezendő új életre erőt gyűjtve, kikeletkor ismét kiállhasson a porondra . . .

Már bimbót fakaszt a melegebb napsugár; lépten-nyomon a tavasz előhírnökeivel találkozunk s ime! — megmozdultak turistáink is. Ma évi közgyűlésüket tartják, melyen feltüntetvén a múlt évek munkaeredményét, a további működésre tervüket állapítják meg.

A ki figyelmével kíséri ezt az életműködést, az anélkül, hogy bepillantana az iratosomókba, vagy meghallgatná a szokásos jelentéseket, csak arról győződhetett meg, hogy turistáink, mióta különválva osztálylává alakultak, a város érdekében rendkívül sokat tettek, mert odaterelték a közfigyelmet, a hová eddig csak maga a természet vonzotta az embereket: a hegyek közé, szép környékünkre. Köszeg kies fekvését senki sem aknáztta ki eddig. Senki sem várt a hegyek külső diszéből hasznot direkt a lakosságra nézve s bizony csak a turistaság mutatott rá a jövedelmi forrásra: a szabad természetnek az élvezetéből s az idegeneknek idecsalogatásából eredő tiszta haszonra. 1890-ben szőlítették fel Köszeget a Magyarországi Kárpát-Egyet vasvármegyei osztályába való belépésre, ecsetelvén egyttal az előnyöket, a melyek a helyi turistakör megalakításával a

városra hármanának. A fogékony elmék azonnal belátták a dolog üdvös voltát s a kört megalakították. A tapasztalat azonban arról győzte meg az intéző férfiakat, hogy a szűkebb körben való mozgás nem hozza meg a várt gyümölcsöket s azért az ország székesfővárosában megindult mozgalomhoz csatlakoztak turistáink, elfogadván a Magyar Turista-Egyesület létesítését felolva eszmét. Az új egyesület célja: „a turistaság s általában a természet szépségei iránt való érdeklődésnek a felkeltése; a turistaság és az idegenforgalom fejlesztése; a hegyvidék átkutatása, megismertetése és hozzáférhető állapotba való helyezése“ — itt általánosan és részeiben is elrendőnek tartván, turistáink a különválást 1892-ben kimondották és önálló osztályban tömörültek.

Ily alakban most már három év óta a központtól függetlenül és nem várt jó eredménnyel intézik az ügyeket. A város szép határában, sőt azon túl szinte kényelmes jó utak, ösvények vezetnek, ellátva nyugvást nyújtó padokkal, a helyes irány követésére színjelzéssel és utmutató táblákkal; a távolabb eső kiránduló helyeken menedékházak, kilátó tornyok emelkednek; időnkint szervezett kirándulások esnek, a távolabb vidékre vasútra használható mérsékelt áru menetjegyekkel stb. stb.

De mindezt felülmulja a turistaság azon tevékenysége, melylyel egyes kiválóbb pontok iránt az érdeklődést felkeltik, azon hazafias és ügybiztonságtól áthatott cselekedete, melylyel a millen-

nium emlékére a hegykaréj egyik historiai helyére örökbecsű jelt tűz.

Mint látjuk, fölfogta itt vezetőség és tag egyaránt a maga hivatását, köteleességét és tett, tess mindig annyit, a mennyit másféle egyesület ritkán képes felmutatni. Természetes is azután, hogy az ilyen nemes buzgóság, ennyi munka, koll, hogy meghozza a maga gyümölcsét és nem is lehet, hogy ily humánus gondolkodás és cselekedet ne lenne befolyással a város és vidékének szellemi és anyagi érdekeire, ne vetne ragvógó fényt nevükre azoknak, a kiktől mind e szép és nemes dolog származik. Csak azt kívánjuk, hogy nemestörékvésük a mi turistáinknak sohasem szenvedjen fogyatkozást, soha se szálljon alá a közöny posványába, hanem legyen tartós, legyen — ha szükséges — fokozható, hogy a siker annál szembetűnőbb, annál biztosabb legyen.

Üdvözljük turistáinkat a tett mezején!

Kívánunk nekik kitartást az újra fölvet munkához!

Városi közgyűlés.

Megesik néha Köszegen is, hogy a városatyákat rendre kívül hívják össze tanácskozárra. Így történt ez a múlt csütörtökön, mikor a rendkívüli közgyűlés tárgyal a város nyugdíjazabályrendeletének tervezete volt kitűzve, melyet meg két másodrendű tárgy előzött meg és Szóják Hugónak egy felszólalása. A nevezett képviselő ugyanis azt a kérdést koczkaztatta, hogy vajjon a polgármester elkészítette-e s ha igen, el is küldötte-e már a múlt közgyűlésen Köszegi Jozsef képviselő általi indítványozott részvétirátot a felsége a királyhoz és a két főherceghez. Szóják képviselő

TÁRCA.

Április elseje.

— A „Köszeg és Vidéke“ eredeti tárcája. —
Írta: HAÁRSY KÁLMÁN.

Mint a hogy az angol parlament pincéit hivatalos deputáció járja hivatalos komolysággal, hogy százados konservativizmussal konfrontálja: ha vajjon nem akarják-e a törvényhozás hátát földurrantani, mint századokkal azelőtt, olyan biztosan vette a szokás hatalmába április elsejét a vidám beugratások, a balekek, a jóhiszemű gimplik megtrefálásának nagy napját.

Azám április elseje! Akármint uralkodik a spleen a megjózanodott századon, apáink naiv, jámbor mulatósága vig tréfára sarkal s nem lehetetlen, hogy most valami politikai pártunk ezen a jelentős napon fog programot adni.

Az április elseje nem hazai népszokás, sőt ellenkezőleg, más országokban jobban, népszerűbb változataiban van elterjedve. Egész Európában divatos. Keletre a keleti kérdés vitte és a mint Bulgáriát az európai haladás viszi, terjed el az április szokása, jóllehet nekik nem Gergely pápa csinálta a kalendáriumokat és a maguk időszámítása szerint éppen 13 napig kell várni a felültetések vig tréfáira.

Nemcsak a kontinensen, de még ködös Albion partjain is divatos az áprilisi tréfás részvétel. Albion férfai ezt a mulatóságot „April fool“-nak nevezik és derókul uszoválják. A francia kedélynek és elmésségnek azonban valósággal normánja van az áprilisi elsején, az ő „poisson d'avril“-jén. Nincs a felültetés veszedelmétől senki megmentve s azt hiszem, ha más nem,

egy-két boulevard lapocaka magát a köztársaság elnökét is felülteti. Az olasz is vígan van áprilisi elsején az ő „calndrinójá“ és hogy a németnek tulontul megvannak az ő „Aprilsnarr“-jai, aligha nem mindenki tudja.

Honnét eredt ez ártatlan és kedves népszokás, eddig senki sem tudja. Kétségtelenül az áprilisi időjárásnak egy operette-diva szeszélyével egyrangú szertelen változékonysága, az ő csalfa, hol napsugaras, hol fogycogató volta, — terjesztette el az áprilisi bolondját. Általános népszerűségét legalább bizony ennek köszönheti, ámátor hogy a történetből sem hiányzanak a figyelmet érdemlő mozzanatok, a melyek azt igyokaznak igazolni, hogy valami szörnyű figurás kormányintézkedések áprilisi elsején suggeráltak az emberiséget, hogy ezen a napon és pedig kölcsönösen — fel kell egymást ültetnünk.

Több neves történetírónk bizonyítja, hogy az áprilisi tréfák eredete igen régi, még a kelták idejéből való. Ezek áprilisi elsején bohó vidám tavaszi ünnepeket ülték. Vezéreket tettek meg nagy ünnepélyességgel, rendszeren valami félkegyelmi hadfiakat, a kiknek nevetéses pózolásán kitűnően mulattak. Elmúlván a március elseje, a talmi vezéreket kiméletlenül kiakolbóltották és a napokra terjedő zajos tavaszi ünnep e tréfás detronizálással fejeztetett be.

Am lehet, hogy a kelták tavaszi ünnepeit elfeledte volna az emberiség és áprilisi elseje nyomtalanul eltűnt volna a vig tréfák világából, ha a XVI. században IX. Károly fel nem eleveníti. Ugyanis azt a famozus és népeit bámulatba ejtő rendelkezést tette, hogy az új esztendő nem április, mint eddig, hanem január elsejével kezdődik. Akkor 1564-ben ezt a rendeletet famosusnak találták, míg most igen meg vagyunk elégedve a januári új évvel, különösen ha az új évi borraivalok tulajdonságai nem kívánják zsebbeli kőszegűnköt. Menyivel

szerecsésőbbek voltak őseink IX. Károly ismert rendelete után! Akkor is szokásban voltak az új évi ajándékok, de a rendelet után az emberek januárban a januári, áprilisi, áprilisi, januári ajándékokkal biztatgatták egymást. Szóval, a mint láthatjuk, az áprilisi bolondjának népszerűsítése érdekében igen jelentékeny körülmény szegődött, amiből azután annak világos tudatára is eljutunk, hogy őseink is szerették az ajándékokat elkerülni, ha — lehetett.

Elmondjam-e azt a sok dévaj tréfát, a mi áprilisi elsején jóbarátok között megcsik? Szinte felesleges! De most egy igen népszerű felültetés forma van divatba, tessék elolvasni es vagy vig tréfára használni, vagy okulni.

Mihelyt az áldozat a szobába jön, a társaság bünszerzője elébe megy és eldicsekszik vele, hogy egy hatost talált. Adlig gyurja áldozatát, míg ez kénytelen elhinni a 10 krajcár találásának históriáját. Erre aztán bünszerző leül, egy büntárs pedig kivészi az áldozat világos figyeimével látszólag észrevétlen, a kabát külső zsebébe teit hatost, mutat egy krajcár s azt csempészi a helyére. Még beszélgetnek egy darabig, akkor a bünszerző kimegy. Ez alatt a bent maradt társaság beleuggerálja az áldozatba, fogadja, hogy nincs a hatos találó zsebében a talált pénz, hanem egy krajcár. Az áldozat fogad. Ő maga leletezi meg a nyugalommal bejövő és a krajcárt hatossal fölcerélő bünszerzőt. Van nagy gaudium. É: az áldozat fizet. A felültetésnek ez a módja elmés különösen, ha a kivitelen ügyeskednek.

Órizzkedjünk nehogy minket fogjon meg.

A magyar irodalomban áprilisi bolondja cím alatt Szigligetinek vigjátéka van. Gárdonyi Géza meg tavaly egy csomó bájos poemát e jellemző címmel adott ki: *Április*. Az irodalomban alig van szeretetre méltóbb könyv, mint ez, olvassák csak el.

